

Nr 385.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående inköp av lägenheterna Lugnet samt Lugnet n:ris 2 och 3 å Rindön inom Vaxholms fästning m. m.; given Stockholms slott den 19 mars 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att för inköp av lägenheterna Lugnet samt Lugnet n:ris 2 och 3 å Rindön inom Vaxholms fästning m. m. på tilläggsstat för år 1920 bevilja ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Bernh. Eriksson.

*Utdrag av protokollet över sjöförsvärsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
19 mars 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BRANTING,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena friherre PALMSTIERNA,
Statsråden: UNDÉN,
THORSSON,
OLSSON,
SANDLER,
NOTHIN,
NILSON,
ERIKSSON,
SVENSSON,
HANSSON.

Kungl. brev
den 20 febru-
ari 1920.

Härefter anförde departementschefen, statsrådet Eriksson följande. Sedan fru Elisabeth Ientzen, såsom ägare till lägenheterna Lugnet samt Lugnet n:ris 2 och 3, belägna å västra udden av Rindön inom Vaxholms fästning, erbjudit kronan att inköpa omförmälda lägenheter, har Kungl. Maj:t genom brev den 20 februari 1920 bemyndigat marinförvaltningen att träda i underhandling om inköp av lägenheterna i fråga och, om så med hänsyn till det begärda priset skulle prövas lämpligt, med säljaren upprätta preliminärt avtal under förutsättning av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande rörande lägenheternas förvärvande för statsverkets räkning.

Ifrågavarande lägenheter, vilka äro belägna omedelbart intill kronan tillhörigt område vid strand och landsväg, omfatta en areal av sammanlagt omkring 11,35 hektar (23 tunnland) och bestå av dels trädgård, dels bergig skogsmark.

Å området finnas följande byggnader, nämligen:
en icke fullt vinterbonad byggnad i 2 våningar om 12 rum och kök (huvudbyggnaden);
en vinterbonad byggnad om 2 rum och kök (trädgårdsmästarebostad);
fem mindre, icke vinterbonade byggnader; samt
källare, båtbygga m. m.

I skrivelse den 8 innevarande mars har marinförvaltningen erinrat, att ämbetsverket i tidigare gjorda framställningar framhållit behovet av en förbättrad förläggning av Vaxholms kustartilleriregementes första bataljon, varav tre kompanier för närvarande vore förlagda å Vaxholmen, och i skrivelse den 26 nästlidna februari hemställt, att Kungl. Maj:t måtte antingen uppdraga åt ämbetsverket att utarbета förslag till nytt kasern-etablissemant å annan plats för nämnda bataljon eller ock för anordnande av förbättrad förläggning å den nuvarande platsen av sagda bataljon hos riksdagen äska ett reservationsanslag av 689,650 kronor, att utgå med 289,650 kronor å tilläggsstat för år 1920 och 400,000 kronor å extra stat för år 1921. För ett nytt etablissemant för nämnda bataljon funnes icke lämpligt utrymme å kronan tillhörig mark i eller vid Vaxholm, utan hade etablissemantet föreslagits att förläggas å det till inköp ifrågasatta, fru Ientzen tillhöriga området.

Marinförvaltningens skrivelse den 8 mars 1920.

I berörda skrivelse har marinförvaltningen vidare anført huvudsakligen följande.

Efter underhandlingar med fru Ientzen om inköp av lägenheterna, varvid uppnåtts en avsevärd nedsättning i först ifrågasatt försäljningssumma, hade fru Ientzen till marinförvaltningen inkommit med ett ämbetsverkets skrivelse bifogat anbud, vari fastigheterna beräknats efter ett pris av 6,000 kronor per tunnland, motsvarande 10,7 öre per kvadratfot eller 1 krona 20 öre per kvadratmeter, till 138,000 kronor och byggnaderna till 57,000 kronor (därav 27,500 kronor för huvudbyggnaden), eller tillhopa 195,000 kronor.

Även om förutnämnda kasernetablissemant för Vaxholms kustartilleriregementes första bataljon icke skulle komma till utförande, syntes emellertid kunna förutses, att förvärvet av ifrågavarande jordområde framdeles komme att bliva synnerligen önskvärt för förläggande därstädes av sådana byggnader, som eventuellt kunde visa sig bliva nödvändiga för fästningens eller där förlagda truppförbands behov. Härvid borde tagas i betraktande, att ett förvärv av fastigheterna nu, då ägaren vore villig avhända sig desamma, syntes vara för kronan betydligt förmånligare än i en framtid, då kronan kunde behöva området, vare sig ägaren vore böjd för att sälja detsamma eller icke.

Det för marken fordrade priset, 10,7 öre per kvadratfot eller 1 krona 20 öre per kvadratmeter, kunde möjligen förefalla väl högt i fråga om ett så stort ostyckat område. Marinförvaltningen ville dock erinra därom, att, enligt vad ämbetsverket erfarit, lantförsvaret nyligen på Rindö östra udde betalat mark, som likvisst varit uppdelad i tomter, med omkring 14 öre per kvadratfot. Med hänsyn jämväl till områdets läge i omedelbar anslutning till kronans mark å Rindö västra udde, invid landsväg och med strand, funne sig marinförvaltningen kunna tillstyrka antagandet av det utav säljaren begärda priset.

Marinförvaltningen ville vidare erinra därom, att ämbetsverket i skrivelse den 24 september 1919, angående regleringen av utgifterna under riksstatens femte huvudtitel för år 1921, hemställt om ett anslag av 141,000 kronor till uppförande av bostad åt kommandanten i Vaxholms fästning. Ifrågavarande belopp, vilket nu syntes behöva beräknas högre, hade icke av Kungl. Maj:t begärts i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag. Med hänsyn till den för Kungl. Maj:t väl bekanta bristen på bostäder för officerare och underofficerare vid Vaxholms kustartilleriregemente kunde emellertid frågan om beredande av boställe åt kommandanten icke i längden undanskjutas. Genom det ifrågasatta inköpet skulle ett lämpligt sådant boställe erhållas, och det av marinförvaltningen sedan flera år härför äskade anslaget kunde inbesparas. Dock bleve för bättre ombonande av huvudbyggnaden ett av sakkunnig person till 16,000 kronor beräknat belopp erforderligt. Kommendanten i Vaxholms fästning hade under hand förklarat sig tillstyrka byggnadens användning till kommandantsboställe.

Därjämte syntes i lägenheternas övriga byggnader inkvartering kunna beredas åtminstone för en gift underofficer, varförutom nämnda smärre hus torde kunna användas, bland annat, sommartiden för inkvartering av arbetare.

På grund av vad sålunda blivit anfört och under särskilt framhållande av dels områdets lämpliga läge, dels den besparing i byggnadskostnader, som genom förvärvet torde uppkomma, dels den under nuvarande bostadsbrist betydelsefulla omedelbara tillkomsten av disponibla bostäder, funne marinförvaltningen för sin del det ifrågasatta inköpet av lägenheterna Lugnet vara för kronan synnerligen förmånligt; och hade ämbetsverket därför, i enlighet med föreskrift i berörda kungl. brev den 20 nästlidna februari, med fru Elisabeth Ientzen ingått preliminärt avtal om fastigheternas förvärvande med tillträde den 1 oktober innevarande år, under villkor att avtalet godkändes av Kungl. Maj:t och riksdagen, så att bindande avtal kunde komma till stånd före den 1 nästkommande juli.

Kostnaderna för inköpet av ifrågakvarnande fastigheter skulle komma att uppgå till

köpeskillingen.....	kronor 195,000: —
värdering, lagfart, reparationer m. m.	» 25,000: —
	<hr/>
	eller sammanlagt kronor 220,000: —

Enligt vad som framginge av det preliminära avtalet, vore köpesumman, 195,000 kronor, beräknad under förutsättning, att den erlades vid tillträdet den 1 nästkommande oktober, medan, i händelse av senare likvid, som dock skulle äga rum före utgången av januari månad år 1921, tillkomme ränta, beräknad efter sex procent om året.

De för förbättrad omboning m. m. beräknade medlen erfordrades redan under innevarande år, varför det syntes marinförvaltningen ändamålsenligt, att hela kostnadsbeloppet uppfördes å tilläggsstat för detta år. Skulle emellertid Kungl. Maj:t vilja uppskjuta erläggandet av köpeskillingen till nästkommande år, syntes densamma böra uppföras å 1921 års stat, men i så fall ökad med ränta å köpeskillingen, omkring 3,000 kronor, till i runt tal 198,000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts har marinförvaltningen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte, med godkännande av det med fru Elisabeth Ientzen träffade preliminära köpeavtalet, för inköp av lägenheterna Lugnet, Lugnet nr 2 och Lugnet nr 3 av riksdagen äska ett reservationsanslag å tilläggsstat för innevarande år av 220,000 kronor.

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag (fjärde huvudtiteln, avdelningen sjöförsvaret, punkt 37) har dåvarande departementschefen erinrat om den brist på bostäder, som för närvarande råder inom Vaxholms fästning. Huru brydsamma bostadsförhållandena på platsen i verkligheten vore, framginge — enligt vad departementschefen i nämnda proposition vidare anför — därav, att av den personal, som med anledning av Fårösunds fästnings nedläggande under hösten år 1919 förflyttats till Vaxholms fästning, flera blivit nödsakade att låta sina familjer tills vidare kvarbo i Fårösund. Andra åter hade måst åtnöja sig med att hyra sommarvillor, men då dessa under sommarmånaderna toges i anspråk av sommargäster, vore de nödsakade att instundande vår därifrån avflytta. Den sålunda inom Vaxholms fästning förefintliga bostadsbristen vore uppenbarligen av den allvarliga beskaffenhet att, oaktat de nu rådande synnerligen höga byggnadskostnaderna, ett ingripande från statens sida till avhjälpande av de svåraste missförhållandena nödvändigtvis påkallades.

Departements-
chefens
yttrande.

På grund av vad sålunda och i övrigt anförts har Kungl. Maj:t i berörda statsverksproposition anhållit dels om anvisande av ytterligare medel till uppförande av en officersbyggnad, avsedd för fyra gifta och en ogift officer, inom Vaxholms fästning och dels om beviljande av anslag för uppförande inom fästningen av en underofficersbyggnad, avsedd för fem gifta underofficerare av 1:a graden.

Även under förutsättning att riksdagen lämnar bifall till omförmälda framställningar, kvarstår alltjämt en betydande bostadsbrist inom fästningen. Det synes mig med hänsyn härtill vara angeläget, att det tillfälle till förvärvande av ifrågavarande fastighet med därå befintliga byggnader, som nu erbjuder sig, icke lämnas obegagnat. I första hand skulle därigenom kunna för en kostnad, väsentligen understigande den, som en motsvarande nybyggnad skulle betinga, kunna erhållas lämplig bostad för kommandanten i fästningen. Härtill skulle användas den å området nu befintliga huvudbyggnaden, vilken värderats till 27,500 kronor. Jag vill därvid erinra, att uppförande av en kommandantsbostad ingått i det program för uppförande av byggnader för befäl och underbefäl i Vaxholms fästning, som av marinförvaltningen framlagts år 1917, samt att kostnaderna för nämnda kommandantsbostad av marinförvaltningen år 1919 upptagits till 141,000 kronor och med de alltjämt stegrade byggnadskostnaderna redan nu otvivelaktigt måste beräknas till högre belopp. Ifrågavarande byggnad har emellertid — enligt vad av departementschefen anförts i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag — på grund av angelägenheten att i största möjliga mån begränsa statsutgifterna icke för närvarande ansetts kunna föreslås till uppförande. Därjämte skulle den å området befintliga, till trädgårdsmästarbostad nu avsedda byggnaden lämpligen kunna användas för inkvartering av en underofficer. I övrigt är ifrågavarande område på grund av sin belägenhet omedelbart intill kronan tillhörig mark synnerligen väl ägnat för uppförande därstädes av ytterligare bostadshus, i den mån medel därtill kunna beredas, ävensom för tillgodoseende av det behov av större utrymme för förråd av olika slag, som sedan länge gjort sig gällande inom fästningen.

Vid besök å platsen har jag gjort mig förvissad om, att nu nämnda byggnader — huvudbyggnaden och trädgårdsmästarbostaden — äro väl byggda samt att de, sedan en del mindre omändringar och reparationer vidtagits, väl lämpa sig för nyss angivna särskilda ändamål. Vad däremot övriga å området befintliga byggnader beträffar, äro de i sitt nuvarande skick av mindre värde för kronan. Med hänsyn härtill och då jag funnit det upptagna markvärdet av 1 krona 20 öre per kvadratmeter väl

högt, har jag genom marinförvaltningen låtit till fru Ientzen, såsom ägare av området, hemställa, huruvida hon vore villig medgiva en nedsättning av den för området jämte därå uppförda byggnader i det uppgjorda förslagskontraktet angivna köpeskillingen med 15,000 kronor, eller från 195,000 kronor till 180,000 kronor. Sedan fru Ientzen förklarat sig vilja medgiva den sålunda ifrågasatta nedsättningen samt övriga kostnader — för värdering, reparationer m. m. — ansetts kunna nedbringas från av marinförvaltningen upptagna 25,000 till 20,000 kronor, tvekar jag icke att tillstyrka, att nämnda belopp, tillhoppa (180,000 + 20,000) 200,000 kronor nu äskas för områdets förvärvande. Jag vill härvid tillägga att, om på grund särskilt av hygieniska skäl ett nytt kasernetablissemang för Vaxholms kustartilleriregementes första bataljon anses böra efter närmare omprövning av denna fråga komma till utförande, ifrågavarande område torde vara det enda, som för detta ändamål kan ifrågakomma. Det synes mig även med all sannolikhet kunna antagas att, därest området i en framtid skulle anses böra av kronan avyttras, någon förlust för kronan vid en sådan försäljning icke skall komma att uppstå.

Omförmälda belopp, 200,000 kronor, torde såsom reservationsanslag böra äskas på tilläggsstat för år 1920.

Om beredande av medel för täckande av berörda belopp torde chefen för finansdepartementet komma att framdeles under riksdagen avgiva erforderligt förslag.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen

att för inköp av lägenheterna Lugnet samt Lugnet nr:is 2 och 3 å Rindön inom Vaxholms fästning m. m. på tilläggsstat för år 1920 bevilja ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Erik Baad-Heimer.